

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. — kr. „ pol leta 1 „ 60 „ „ četrť leta — „ 80 „ Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopis. se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat . . . 12 „ trikrat . . . 16 „

Tretja prošnja nemških kmetov konservativcev, to pa do c. k. ministerstva za bogočastje in poduk.

Nemški kmetje konservativci so letos deželnemu zboru štajerskemu predložili prošnjo, katero je podpisalo 676 srenjskih zastopov ($\frac{2}{3}$ vseh). V nji so prosili, naj bi se težave odpravile, ki sedaj prebivalstvo težijo radi novih šolskih razmer. Dvajset poslancev, voljenih v kmetskih skupinah, ki toraj govorijo v imenu 700.000 prebivalcev, se je krepko potegnilo za želje kmetov, pa bilo je zastonj. Liberalni poslanci bili so v večini in so vrgli vse pod klop. Toda nemški kmetje ne odnejavajo. Marveč podpisujejo zopet prošnjo, katero pa hočejo poslati na Dunaj visokemu ministerstvu za bogočastje in poduk. Prošnja se glasi tako-le:

„Vdano podpisani srenjski zastopniki močno obžalujemo, da nam deželni zbor štajerski naših prošenj gledé šolstva ni hotel uslišati. Toda stvar je velike važnosti, naša pravica pa jasna tako, da hočemo vsa postavna sredstva poskusiti in svojim opravičenim zahtevam in željam do obveljave pomagati, namreč I. da se ljudskim šolam vrne verski značaj, II. da se obiskovanje šol od 8. na 6 let skrči in stroški za šolo zmanjšajo pa tudi z uvedenjem šolnine pravičneje razdelijo. Podpisani srenjski zastopniki prosimo toraj najprvle, da se verskemu poduku in odgoji daje prejšnja veljava nazaj. Šola ima nalog deco izrepati ali odgajati. Toda odgoja brez npravnosti ali poštenega krepostnega obnašanja je nemogoča, a npravnost brez prave vere ne velja. Zato prosimo, naj se verski značaj našim šolam da nazaj, naj vsaka priznana verska družba zadobi postavno zagotovljeno pravico uplivati zdatno na verski poduk in versko odgojo učeče se mladeži. Sedanje učenje v ljudskih šolah nam je premalo praktično. Podučuje se v predmetih, ki s potrebami vsakdanjega življenja ali v celó nebenej zvezi niso ali v prenastranskej. Pogosto je naučna tvarina pretežka za otroke in toraj ne upliva dobro na razvitek duševnih zmožnostij; otroci so raztreseni in se

odvadijo pravilnej marljivosti, naposled so še prisiljeni posedavati v šolskih klopeh, ko bi se uže vaditi in uriti imeli v opravih za vsakdanji kruh. Zato prosimo, naj se pregledajo in predručajijo šolska načela tako, da bo vse bolj praktično, zlasti naj se šletno šolanje skrajša v šletno. Ob enem se naj uvedejo nedeljske šole, v katere naj zahajajo otroci 13 in 14letni, če kaže, tudi 15 in 16letni. Sedanje šolstvo se nam tudi predrago zdi in vrhu tega so še šolski stroški neprimerne in krivično razdeljeni. To je obče znano in priznano. Zato prosimo, naj se šolski potroški zmanjšajo, sedanjo nadzorstvo in vodstvo šol predručaju in polajša, zlasti pa se naj stroški tudi na tiste premožne starše vržejo, ki sedaj svojo deco sicer v šolo pošiljajo pa za vzdrževanje šol nič ne doplačujejo sploh naj se uvede šolnina (Schulgeld), da bodo tudi tisti od šolskih stroškov zadeti, ki a) sedaj ne plačujejo nebenega javnega davka, nebenih doklad in b) kateri plačujejo samo cesarsko dačo, a nebenih deželskih, okrajnih in srenjskih doklad.

Vdano podpisani srenjski zastopniki predlagamo ovo prošnjo visokemu c. k. ministerstvu za bogočastje in poduk ter se zaupno nadajamo, da nas bode visoka vlada uslišala in državnemu zboru pa tudi deželnim zborom hitrej ko mogoče izročila v obravnanje dotičnih postavnih črtežev.“

Vojaška taksa.

II. Kako se bodo te takse rabile? Iz dohodkov te takse se ustanovi pred vsem drugim vojaška taksna glavnic, tej glavnici se priloži vsako leto 1,142.530 fl., kakor pogojeni znesek iz ogerskih dežel za našo državno polovico, ostanek pa prevzame državni zaklad, ki se zato zavezuje, podpirati iz državnega denarstva pomoči potrebne rodovine v primerljaji mobilizacije podorožje poklicanih stalnih odpuščencev, rezervnikov, nadomestnih rezervnikov in deželnih brambovcv, kakor tudi rodovine onih, ki so v črnej vojski.

Kak namenima vojaška taksna glavnica? Vojaška taksna glavnica bode: 1. zboljševala preskrbovanje invalidov: 2. dajala pripomočke ubogim vdovam in sirotam vojakov stojne vojske (vojaške mornarice) in deželne brambe, ki so v vojni padli ali vsled ran ali vojnih težav umrli. Enako se bo oziralo tudi na tiste vojaštvo podvržene, ki so bili poklicani v službo za vojne namene, pa niso opravljali pravih vojnih služb, kakor tudi na rodovine onih, ki so stopili v črno vojsko.

Kako se bo zboljševalo preskrbovanje invalidov? Preskrbovanje invalidov se bode zboljševalo: 1. gledé onih invalidov, ki so bili, odkar je v veljavi nova vojaška pokojniška postava od 27. decembra 1875, prevzeti v vojaško preskrbovanje iz stojne vojske, vojaške mornarice, deželne brambe in črne vojske; — s tem, da se jim bodo dajali osobni priboljški v tistih primerljajih, v katerih zahtevajo nastopki zavdanih ran ali vojnih težav posebnega ozira, in ako njih preskrbnina, izvzemši priklad za rane, ne presega dvanajststo goldinarjev. 2. Gledé onih, ki so bili, predno je ta postava moč zadobila, prevzeti v vojaštvo preskrbovanje iz stojne vojske, vojaške mornarice, deželne brambe ali črne vojske; — s tem, da se jim bodo dajale odstotne doklade k doseadanjej preskrbnini, in sicer: a) nižjim častnikom, vojakom in tem enakim vojaškim osobam, ki spadajo v stan patentalnih invalidov (oziroma invalidov s pridržkom) dajalo se bo petdeset odstotkov priboljška k patentalni plači: b) tistim, katerih dozdanja vojaška pokojnina, določena po poprejšnjih predpisih, na leto ne dosega tisoč goldinarjev, dajalo se bo k pokojnini do petsto goldinarjev dvajset odstotkov, od petsto do osemsto goldinarjev petnajst odstotkov, in osemsto do tisoč goldinarjev deset odstotkov. Pri 2. b) pa ima veljati pravilo, da priboljšana pokojnina ne sme presegati tisoč goldinarjev, pa tudi v nobenem primerljaji ne tistega zneska, ki bi spadal na enako šaržo v istem dninskem razredu po postavi od 27. decembra 1875; pri tistih pa, ki ne spadajo v noben dninski razred, velja enaka službena plača. Počitnine v dninske razrede uvrščenih osob se imajo zvišati na 300 gld., ako bi z odstotki vred manj znašali.

Kake pravice imajo rodbine mobiliziranih? Podpore potrebnim rodbinam v primerljaji mobilizacije sklicanih stalno odpuščenih, rezervnikov, nadomestnih rezervnikov in deželnih brambovcev, potem tistih vojaštvo podvrženih, ki se skličejo v službo za vojne namene, če tudi ni vojna služba, kakor tudi rodbinam sklicane črne vojske, dajali se bodo pomočki iz državnih sredstev po teh le določbah. Glede pravice do pripomočkov smatrajo se da spadajo k rodovini: zakonska žena v službo poklicanega in njegovi otroci. Tudi se smejo mej te še všteti sorodniki v zgornjej vrsti: roditelji, ded in babica, bratje in sestre,

ako jih v službo poklicani preskrbuje. Za podporo potreben se ima smatrati tisti rodbinski ud, kateremu daje najpotrebniši živež, ali popolnoma, ali večidel osobni zaslužek v dejansko službo poklicanega. Vsakemu takemu rodbinskemu udu se deli preskrbnina, katera je določena na dan in osobo za vojake na prehodu (20 do 30 kr. na dan), potem če mora rodovina plačevati stanovitno, dobiva tudi to, ki je enaka priskrbnini. Otroci pod osmimi leti imajo dobivati le polovico te podpore. Skupni znesek te podpore za eno rodbino ne sme presegati navadnega dnevnega zaslužka v vojaško službo poklicanega. Od države zagotovljena podpora se ne krajša zarad tega, če rodbina dobiva podporo od dežele, občine ali zasebnikov.

Katere pravice imajo rodovine tistih, ki so v vojni padli ali zarad vojnih težav umrli? Rodbinam tistih, ki so padli v boju, ali vsled poškodovanja v dejanskej vojaškej službi ali iz te službe izvirajoče bolezni umrli, predno so bili na dom spuščeni, daje se podpora, katero so doslej uživale, še šest mesecev po smrti v vojaškej službi bivšega. Če rodbina mej temi šestimi meseci dobi preskrbnino, pa je ta preskrbnina manjša od podpore, tedaj dobiva mej temi šestimi meseci toliko, kolikor je preskrbnina manjša.

Kdaj se smejo te pravice vzeti? Rodbinam tistih, ki so, ko so bili v dejanskej službi, a) iz nje pobegnoli, ali b) jih je sodnija ali v težko ječo ali ostro kazen obsodila, odtegne se devoljena podpora, ko je podpirajoča komisija to zvedela.

Kateremu kolkusu so podvržene vloge gledé teh taks? Vse raziskave, vloge, pritožbe gledé vojaške takse in vse priloge so proste kolka. Tudi so prošnje za podporo rodbin mobiliziranih in vse priloge kolka in poštne proste.

„Edinost“.

Gospodarske stvari.

Varujmo, mlada sadna drevesa zajcev.

M. Zajce kakor vsi glodavci, so za kmetovavca škodljive živali. Posebno veliko škode napravljajo zajci pri sadunosnih mladih drevesih. Marsikdo se ne boji ne truda ne stroškov in si napravi lepe nadopolne sadunosne nasade. Če pa zamudi zasajena mlada drevesa proti zajčjemu zobu zavarovati, je včasih v jedni noči ali jednem dnevu trud in denar zapravljen. Posebno so jablanice in sicer kolikor so zlahtnejše, toliko bolj so zaželjene zajčjemu zobu, ki imajo od zajcev največ trpeti, zlasti če je zima snegovita, ko zajce ne najde ne na polji ne drugod okusnega prigrizka. Pa tudi že jeseni, ko je še vse zeleno in polno zajčje hrane, se jih rad loti, ker je skorja njihova zajcu prava sladšičica. Kdor torej neče, da se je zastojn tru-

dil in potroške imel, ta naj že rano jeseni svoja sadunosna drevesa proti zajcem marljivo zavaruje.

To se pa godi na več načinov. 1. Mazanje debel z raznimi smrdečimi ali vsaj močno dišečimi rečmi. Petroleum in katran sicer zajce odganjata, pa tudi drevesa ugonobita. Mazanje z razno maščobo, z lesičjo, svinjsko maščobo, z ribjo mastjo vred so drevesom od druge strani škodljive, zamašijo namreč tanke luknjice v koži drevesni, ktere so za življenje in prospevanje drevesa neobhodno potrebne, in izcimijo tako marsiktere drevesne bolezni. Mazanje z zmesijo iz apna, ila, krvi, ščavnice itd. je dobro proti mahovom in lišajem, tudi proti zajcem nekoliko časa brani, če pa je vreme dalj časa deževno, dež celo mažo spere in zajci napadajo drevesa huje ko popred.

2. Obezovanje mladih dreves je najboljše sredstvo zoper zajčji griz. Zato se morejo porabiti marsiktere stvari, ki so sicer brez posebne koristi. Take stvari so: trnje, šibje, turšična slama, druga slama, trstje itd. Najbržeje se vrši obrezovanje z rženo slamo, z kakoršno se strehe krijejo. Za vezilo ali trake služijo najbolje tanke trte rumene vrbe, kakoršna se povsodi nabaja. Najskrajni čas, če snega prej ni, je konec novembra in drevesca obezana pustiti do konca marca, še bolje do sred aprila. Tudi poleti drevesca obezana ali zavita puščati, je škodljivo, ker se debela omehkužijo in se v zavitku mrčes zarezja.

M. Nekaj o prirejevanji lešnikov. Na prirejevanje lešnikov se pri nas še vse premalo gleda. Koliko sveta za prirejevanje lešnikov še leži neporabljenega in ne koristnega. In vendar rodi leskov grm leto na leto in njegov sad si lahko kupca donaša. Na Angleškem mnogo lešnikov pridelujejo. V ta namen preorjejo zemljo po dvakrat in jo potem še z lopato prebodejo. Na to se grmiči po $3\frac{1}{3}$ metra narazen posadijo po vrstah in grmič po $2\frac{1}{2}$ metra od grmiča. Prva leta se morejo prostori med posameznimi grmiči s kakim drugim sadežem n. pr. s krompirjem obsaditi, da ne leži zemlja več let brez pridelka. Pozneje, ko grmiči košatejši postanejo, ta postranski pridelek izostane. Nadaljno obdelovanje obstoji v tem, da se grmiči okopljejo, marljivo plejejo in vsake tri leta primerno pognojijo. Priporočajo se tudi, da se vsi koreninski izrastki, kakor tudi postranske mladike meter visoko odstranijo. Taki nasad v tretjem ali četrtem letu rodi in mogoče od jednega grma za 10 goldinarjev sadu dobiti. Lešniki se ne smejo prej trgati, predno sami radi iz kožuhov kapajo. Potem se na solnce razsujejo, in sicer prav plitvo, se marljivo obračajo, dokler da se do dobrega posušé.

Dopisi.

Iz Celja. (Kat. podp. društvo — javna zahvala „Slov. Gospodarju“). Našemu kat. podp. društvu za šolske sestre darovali so: 1) Vlč.

g. Jožef Sorglechner (zopel) 20 fl. 2) Po vlč. g. J. Bezenšek blagorodna grofica Teodora Rumerskirch v Gradei 20 fl. 3) Gosp. Ivan Gaberšek, uradnik pri e. kr. okr. glavarstvu v Celji 2 fl. 4) Gosp. Jakob Kobilica, marelar v Celji 2 fl. 5—7) Blagor. gospe: Terezija Stepišnik, Ana Jeretin in M. Schellander po 2 fl. — Za božičnico so darovali preč. g. A. Vrečko opat 5 fl.; znesek tombole pri zadnjem občnem zboru 20 fl. 57 kr., več neimenovanih 25 fl. 50 kr. Bog povrni vsem blagim dobrotnikom! Prihodnjič o našem občnem zboru. — V torek zjutraj ob $\frac{1}{2}$ 8 uri je bil tukaj precej močen potres, ki je trajal pol minute. Steklenice so po sobah žvenkljale, podobne po stenah se zibale, opeka padala iz strehe. — Blagorodni gospod urednik! Vem da vstrezam željam mnogih naših društvnikov, če Vam naznanjam, da ko se je po dokončanem zborovanji našega kat. podp. društva začelo med udi prav „po domače“ prijazno razgovarjanje, se je „Slov. Gospodarju“ v imenu društva izrekla zahvala za vso podporo, ktero smo pri njem najšli v naših društv. zadevah, in s glasnimi „živijo“ klici smo spraznili svoje čaše na obstanek lista, ktereга kmet in gospod rada prebirata in se vsakdo iz njega kaj dobrega in koristnega nauči.

Iz Murskega polja. (Graška razstava).

VI. Prvi prostor je meril okoli 50 metrov in sta bili dve vrsti žrebcev v njem, nekoliko državnih drugi privatni ali zasebni med temi grof Attemsovi, ki so pa vsi večjidel naše slovensko-štajerske krvi in plohe in več drugih. Drugi prostor je bil kakih 55 metrov dolg in ena vrsta, v katerem so bili gornje-štajerski žmetni konji. Tretji prostor je pa bil kakih 60 metrov dolg in v njem dve vrsti konj. V začetku še nemški, potem pa konji od Brežic, Ptuja, Ormoža, Radgone, in Ljutomera. To pregledama še za časa. Potem je bilo pregledovanje konj in smo morali pri konjih biti, da smo je naprej gnali, ko na nas vrsta pride. Po končanem „maršu“ pregledam prostor, kjer so bile večjidel reči, ki so ognjegascem v prid in porabo. V tem prostoru so se videle različne brizglje (špricalke) vsake vrste gasilno orodje. Tukaj je tudi bilo dosti kočij in drugih lepih vozičkov. Zatem še pregledam podobe, ki so bile v posebnem prostoru na glaževino risane, in se podam po vrtu, v katerem sta bila dva vodometata. V tem vrtu je se dalo videti raznih rastlin, trsi raznih sort, drevesa, zelišča, trave, cvetlice, lepe ograje, lepo razpeljani poti vse v najlepšem kinču in redu. No zdaj pa je bil konec vsemu razgledovanju.

Dne 5. septembra je bila nedelja in poslednji den za nas. Zaran smo obiskali in se vdeležili nekteri božje službe v mestni cerkvi, drugi v Frančiškanski in tretji v Dominikanski. Zatem še nekoliko po mestu postopamo. Po trgih bilo je vse polno raznih reči na razprodajo. Minolo je poldne, ljudi je vrelo več in več v razstavin prostor, ker je bilo vstopnine le 20 kr. za platit.

Kakor je bil spredaj na južni strani pred najodličnejšim prostorom oder napravljen, tako je se naredil na severni strani vzvišen prostor, na katerem je gospoda sedela, ko so se darila delila. Darila so se začela razdeljevati ob 3. uri popoldne. Vse je bilo lepo vredjeno in je vsaki gnal pred odlični prostor svoje živinče, da je darilo sprejel. Po zazdelitvi še dobimo potnih denarjev, od katerih smo mogli 3 fl. plačati za stalni prostor in se podamo proti domu. Poidoč smo se ozirali še po raznih predmetih posebno nam je se pa čuda zdela, da je Mura od Gradca do Radgone večjidel vsa regulirana s kamenjem, od Radgone po ljutomerskem okraju pa, ki vsako leto brez števila oralov zemlje premeče in prekopa, se za to ne stori v takšni veliki potrebi. Potem pridemo 6. septembra ob 10. uri v noč domu, kjer smo najšli, da je ajda, kuruza lepo zorila in je prav rodna. Vsa pot stane 24 ur hoda. — Pristavek: Ves razstavin prostor je lepo vredjen, ena reč za drugo lepo razstavljena, lep kinč in snaga povsodi. Kinčale so nebrojne zastave raznih pomenov, tudi slovenskih je ni manjkalo, ki so ponosno plapotala, ko je Slovenec bistro pregledoval eno in drugo reč in bil ponosen svojimi skončnimi in gibkimi konji, ki rečem, in je resnica, da smemo ponosni biti svojimi konji, ker našim je težko enakih. Naši konji so skončni in hitri drugi pa težki. Zato se rabi naš konj pri jezdenji, pri kočiji in pod hrabrim junakom v vojski. Le moramo znati bolje ceniti, ker so veliko vredni. Ne mislim samo ljutomerskih, ampak vse slov.-štajerske. Za razstavo vpisanih in pripravljenih je bilo zevsema konj kakor je se v programu videlo in tudi slednja številka je kazala v štalnem prostoru 244, izmed teh je kakih 20 prostorov ostalo praznih. Pri živini je se za snago in red jako skrbelo.

Iz Zreč pri Konjicah. (Novo šolsko poslopje) postavili so Zrečani, ktera jih stane 4490 fl. Vsak, ki šolsko poslopje vidi, in ga tudi znotraj pogleda, se bo prepričal, da šola ni draga, in da so Zrečani podvzetniku, g. Janezu Orožu, hvalo dolžni, ki jim je šolo postavil z mnogim trudom, in kakor se misli, brez dobička. K šoli je pripomogla graška hranilnica, in tudi Nja Veličanstvo, cesar Franc Jožef s 3000 fl. Začetek šolskega leta je bil 3. novembra, in ta dan se je tudi novo šolsko poslopje blagoslovilo. Zbrali so se bili šolski otroci 3. novembra ob 8. uri v stari šoli ter so od nje se poslovili in šli v cerkev k sv. meši. Po dokončani službi božji grejo otroci v procesiji s svojimi dušnimi pastirji, učitelji in zastopniki šolskega krajnega sveta in drugimi pobožnimi spremljevalci med zvonjenjem k novi šoli. Novo šolsko poslopje se je prvič blagoslovilo zvonjav potem pa tudi posamezne izbe. Po blagoslovljenji so imeli č. g. župnik govor na otroke, v katerem so jim važnost šolskega poduka razkladali, da šola človeku pomaga k časni sreči in mu je pripomoček v dosego večnega življenja, ako je dobro

krščansko vredjena. Iz ljubezni do svojih staršev, dobrotnikov šole, posebno pa iz ljubezni do sebe bi naj otroci pridno v šolo hodili in se marljivo učili. Po sklepu govora se je molilo za Nja Veličanstvo, cesarja Franca Jožefa, za vse dobrotnike šole, in za otroke in učitelje, da bi jim Bog podelil potrebne pomoči. Vse je bilo veselo: otroci in starši navzoči. Bilo je videti, kakor da bi šola še cerkve ne bila ločena, vse se je vršilo v cerkvenim duhu. Ni bilo sluha o praznih hvalisanih govorih, ki se pogosto ob takih prilikah imajo, nič od pojedini, pijače in napitnic, ali plesa itd. Blagoslovljenje nove šole je napravilo prijeten utis na otroke in vse pričujoče.

Od sv. Marka niže Ptuja. (Prošnje — slovensko uradovanje). V naglici javljam, da so vse občine župnije sv. Marka niže Ptuja, namreč: Markovska, Bukovska, Stojnska, Pervenska, Zabovska in Borovska odposlale dnes blag. g. Hermanu v Gradec prošnji v št. 42. in 43. „Slov. Gosp.“ razglašeni, naj bi nji on na dotičnih mestih predložiti blagovolil. Iste občine so po svojih predstojnikih prosile tudi okrajno zastopništvo v Ptuj, naj njim dopisuje zanaprej le slovenski in rešuje njihove slovenske vloge vedno le slovenski. Prvi korak k slovenskemu uradovanju je toraj storjen!

Iz Šaleške doline. (Razne novosti.) Vrli Velenjski župan, ki je gotovo boljši narodnjak, kakor marsikdo, je razposlal na povelje okr. e. k. glavarstva „Polizeiordnung“ krčmarjem, kakoršno je prejel tiskano. Neresnično je, kar se piše v dopisu št. 44. „Slov. Gosp.“ o spoštovanem možu, ki lahko svojim vrstnikom v izgled krščanstva služi in svojim dolžnostim krščanskim zadostuje. Zadnje nedeljo t. j. 24. t. m. smo imeli v naši dolini hudo uro. Že celo poprejšnjo noč je bliskalo in grmelo in v nekterih krajih tudi na debelo toča padala; zjutraj pa je strela udarila blizu več ljudi, ki so ravno k službi božji v Šoštanjsko cerkev šli. Dva možka so komaj k zavednosti spravili in še zdaj ne morata vstati. Ob tistem času vdari strela v hlev kmeta Raka v Stari vesi in kmalu je celo poslopje in tudi bližnjo Praznikovo v enem plamenu. K veliki sreči za razširjeno vas ni bilo vetra. Pri tej priložnosti moram posebno pohvaliti pridne Velenjčane in Šoštanjčane, ki so s svojimi brizgalnicami nagloma na pomoč prihiteli in neutrudno gasili. Ko že ravno o Velenji govorim, naj mi bode dopuščeno, na neko opombo v enem prejšnjih listov v „Slov. Gosp.“ o udih nemškega „Schulvereina“ nazaj priti. Bil je tukaj v grajščini nek nemški dijak za odgovitelja, ki je svojo osebno prijaznost s tržani neki dan v to rabil, da je za „Schulverein“ pri njih doneske pobiral s tem, da gre za neko dobro reč in blagi tržani, ne zmenivši se za drugo in misleči, da kaj dobrega podpirajo, odprejo svoje mošnje. Podučeni o namenu „Schulvereina“ bi skoraj pri nijenem ne bil votli vinar dobil. Ne mislite toraj, da so pošteni Slovenci črez noč nem-

škutarji postali. Pa vidi se iz tega potreba paziti vselej, komu in zakaj se denar da. Nemškemu profesorju se ne čudimo, pa mlademu rojenemu Slovcu, ki se je z njim združil — pa, kteremu vera nič ni, tudi druge svetinjne svete biti dolgo ne morejo. In ravno v tem obziru preti velika nevarnost veri in narodu, ako se kmalo učiteljšče v Mariboru predruščilo ne bode.

Iz Ptuja. (Se enkrat o slovenskem uradovanju v c. k. finančnih uradih.) Dokazano je bilo uže v „Slov. Gospodarji“, da so c. k. uradi na spodnjem Štirske postavno primoravi, slovenske vloge v slovenščini reševati. Pa ne samo to. Ti uradi bi morali povsod tam napraviti slovenski plačilni nalog, kateremu je podloga slovenska pogodba in vse daljne pisarije bi se postavno morale v slovenščini vršiti. Se mar godi tako? O slovenskem uradovanju nij duba ne sluha. Na višjih mestih se vedno trdi, da se nam Slovincem nikaka krivica ne godi. Kdo se ne spominja odgovora njih eks. g. barona Kübek-a na interpelacijo g. dr. Šuc-a! Kako lepo prijazen odgovor. Vse v slovenščini pisane vloge rešujejo se v slovenščini, gospodu baronu ni jedna pritožba gledé te zadeve znana, uradniki so vsi slovenščine zmožni itd. Ko bi to res istina bila. Žali Bog da moramo reči, da to nij istina. „Slov. Gosp.“ je to stvar uže dvakrat dokazal in sicer v teku 6 tednov. Prvi je bil odlok (katerega je pouzročila neka pritožba) sl. c. k. finančnega deželnega ravnateljstva v Gradci od 3. avgusta t. l. št. 9435, dalje odlok c. k. finančnega okrajnega ravnateljstva v Mariboru od 17. septembra t. l. št. 13879. in tretji od istega urada od 20. septembra t. l. št. 14028. Tri pritožbe od dveh slovenskih strank. To vse je gola resnica in ne da se oporekati. Te resnice navajam zaradi tega, da si jih naši gg. deželni poslanci zapomnijo. Omenim tudi, da pisatelj teh vrstic take stvari lepo sbranjuje, morebiti bi se znale v kratkem rabiti.

Včeraj dopoldne umoril je v Rogoznici nek mož svojo ženo. Trikrat jo je po glavi udaril, in ker mu še nij zadosti, prereže jej z nožem vrat. Hudobnež je šel sam k tukajšnji sodnji, ter svojo zločinstvo izpovedal. Nagib k temu zločinstvu navaja pak revščino. — Denes zjutraj smo imeli kakih 30 sekund trajajoči potres, kakoršnega ne pomnijo stari ljudje; 1 dimnik se je vsled tega podrl in iz mnogih streh je opeko vrglo. — Naš občinski zastop je včeraj sklenil na občinske stroške poslati gg. dr. Strafele in dr. Mihelič-a k nemškemu, liberalnemu „Parteitagu“ v Beč kot zastopnika nemškega (!) Ptuja. Tako delajo nemškutarji z ljudskimi denarji! G. dr. Ploj pa je zoper to v imenu svoje slovenske stranke močno ugovarjal. Da je ostal v manjšini, umeva se samo po sebi.

Iz Koroškega. (Razne novosti). Menda nikder na Slovenskem nimamo med učitelji toliko in tako zagrizenih nemčurjev, kakor pri nas. Ne-

kateri se svojega materinskega slovenskega jezika očitno sramujejo. Eden takšnih „pedagogov“, ki ne razume, kaj pomeni materinščina v poduku drobne mladeži, je navadno blebetal rekoč: „Ich bin satt, wenn ich ein windisches Wort höre“, t. j. jaz sem sit, ako slovensko besedo čujem. Da se misliti kako takšni rohneči učitelji strastno ponemčujejo slovensko deco! — V Črni so sedaj dozidali novo cerkvo, katero so morali staviti, ker jim je stara bila pogorela pred 13. leti. Cerkev je lepo zidana v gotiškem slogu. Škoda le je, da so malarije v njej menje primerne. Posvečena je sv. Ožbati. Zvonovi so pa kaj lepo ubrani, podobni onim v št. Kacjanu. — V Kamnu želijo Slovenci uže dolga leta zidan most črez Dravo; dne 11 nov. pride ta važna reč pri deželnem stavbenkem uradu v obravnavo. Dal Bog, da bi se željam ljudstva vstreglo! — Grabštančanje dobili so vrlga župnika, č. g. Andreja Wieserja, pridnega Slovence. Preč. g. je kot stolni kaplan v Celovci vedno slovenske pobotnice oddajal, kedar je plačo dobival. Dokaz, da se tudi na Koroškem slovenski uradovati sme in zamore!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V delegacijah je baron Haimerle, minister zunanjih zadev, zagovarjal svojo politiko, katera meri na to, da bi Avstrija z Nemčijo bila zvezana ter varovala Turčijo preneglega razpada, če bi pa le razpala, da ne pride samo našim raznim sosedom v oblast, ampak da tudi mi zadobimo delež in merodajni upliv. Najbolje ugovarjal mu je nemški konservativec baron Hübn-er. Mož je v daljšem govoru, ki je po vsej Evropi vzbudil veliko pozornost, povdarjal potrebo zveze med Avstrijo, Nemčijo in Rusijo, ki naj Turka nekaj časa še pri miru pustijo, da utegnajo in zamorejo odbiti naval nove francoske republike, katera streže po zvezi z republikanci vse Evrope, da prekucne in zatre vse cesarje in kralje. Nemški liberalci hoteli so v delegacijah vojnemu ministru mogoče veliko denarjev odškrenoti pa so večjidel povsod ostali v manjšini. Zato je se dovolilo 240.000 fl., da se začnejo močne šance delati okolo Pulja v Istriji, 320.000 fl., da se ondi in ob morji nastavi velikanskih kanonov, dalje za oklopnico „Tegethof“ zopet 601.000 fl., za nakup ladije za „torpede“, za utrjenje ceste črez Predil in Pontebo; to vse velja kot obramba proti Italiji; proti Ruskemu pa so dovolili 400.000 fl., da se prične staviti utrjeni ostrog okolo Premisla na Gališkem, kar bo stalo svojih 5 milijonov. Za vojake v Bosni in Heregovini bo l. 1881 treba plačati 6 milijonov. Pri obravnavi te svote je dalmatinski poslanec g. Klaič grajal nemškutarijo v omenjenih deželah in to, da se vlada bolje na mohamedance naslanja nego na kristijane in sploh za uredjenje zamotanih zemljišnih razmer premalo stori. Mini-

ster Slavy je vlado zagovarjal, kolikor je mogel; poljski poslanec Groholski pa je nadejanje izpovedal, da avstrijski orli nikoli več ne zapustijo Bosne in Hercegovine, kar je nemškimi liberalcem pod nos pokadilo, ki še vedno želijo, naj bi ovi dve deželi zopet prišle pod turškega sultana. — Državni zbor bo sklican proti koncu novembra; Slovani ga komaj uže čakamo, da bi naši poslanci priliko dobili braniti narodnjake zlasti slovenske, kateri od strani nemških liberalcev preganjanje trpijo; takó so c. k. adjunkta Gregorina v Litiji djali v preiskavo, ker je pruskim kričačem žaljivo kroljenje znane pesni: „Wacht am Rhein“ zameril in ker rajši govori slovenski, kakor nemški. Zarad takšnih grehov mora vrli adjunkt preganjanje trpeti. Tudi pa še ministri zastran šolstva na Slovenskem niso ničesar storili tega, kar jim je bil državni zbor naložil; še nasprotno so ravnali, ker so za Kranjsko postavili šolskega nadzornika, ki ne zua nič slovenski itd. — Nagodba dežele Ogerske s Hrvatsko bila je v državnem zboru v Budimpešti sprejeta. Iz Bosne je 300 mohamedanov šlo romat v Meko, h grobu Mohamedovemu! V Mostaru v Hercegovini je razsajala grozna nevihta, več bramov je podrla, ljudi usmrtila in za 200.000 fl. škode učinila.

Vnanje države. Poslaniku sv. očeta Leona XIII. slavno znanemu kardinalu Jakobiniju je se posrečilo z rusko vlado sklenoti nekšno nagodbo, vsled katere bo vendar preganjanje katoličanov na Ruskem prenehalo. Bog daj! — Tem hujše razsajajo freimaurerji in Judje na Francoskem zoper sv. katoliško Cerkvo. Izgnali so uže 5000 menihov in zatrli 400 samostanov; sedaj hočejo se lotiti še škofov in svetnih duhovnikov! — Nemškemu cesarju Viljelmju je 40.000 katoličanov doposlalo prošnjo, naj odjenja od „kulturne borbe“. Toda ni upanja, da bo njej skoraj konec storjen, čeravno socialisti uže povsod žugajo z revolucijo. Bavarski kralj se malo zmeni za vladanje, tem več ga skrbi umetelnost; sedaj hoče samo za-se postaviti teater na nekem otoku Kiemskega jezera, ki bo stal svojih 40 milijonov goldinarjev. — Italijani so v Milanu razkrili spomenik tistim možem, ki so pri Mentani bili od papeževe vojske tepeni in umorjeni, ker so hoteli v Rim vdreti; pri tej priliki je bil tudi stari Garibaldi navzoč in mnogo francoskih republikancev ter so bili uzrok, da so Milančanje navdušeno klicali: „živela republika francoska, živela republika italijanska!“ Kraljevi uradniki, policaji in vojaki se niso upali niti besedice črhnoti — hudo znamenje za kralja! Jednako gorijo za republiko tudi Španjolci. — Angležka vlada skuša si pomagati zoper Irze s tem, da je 6 najimenitnejših vodjev irskih pred sodnike pozvala; v južnej Afriki bil je zopet srdit boj, v katerem so se Angleži komaj ubranili divjim Bazutom! — Turški sultan še se vedno kuja predati Ulecinj slovanskim sokolom Črnogorcem, akopram mu tudi Grki žugajo z vojsko. Greška narodna skupština

je sklenola 160 milijonov na posodo vzeti in z vojsko udariti v Tesalijo in Epir. — Perzijanecem je se posrečilo Kurde vstajnike premagati. — Rusi v Vladivostoku so zgrabili kitajskega ogleduha ter izvedeli, da se bodo težko ognili vojski zoper Kitajce. Japonci pa so ustanovili morsko parobrodno društvo, ki bo redno vozilo od Japonskega do Benetek v Italiji in zopet nazaj. — Severna Ameriki dobi meseca marca 1881 novega predsednika; izvoljen je republikanec general Garfield.

Za poduk in kratek čas.

Anton Magdič

doktor vsega zdravilstva, bivši zdravnik v Ormoži.

V. Burno in osodepolno leto 1848 našlo je dr. Magdiča v Ormoži kot mladega zdravnika. Dne 15. marca tistega leta je avstrijske narode naglo in nepričakovano osrečila „ustava“. Zgodilo se je, kakor bi z nebes padla. „Naš starosta“ velečislani dr. Bleiweis to srečo Slovincem v VI. tečaji „Novic“ v 12. rdečo obrobljenem listu dne 22. sušca 1848 takole naznanjuje: „Slava, Slava našem presvitlemu cesarju Ferdinandu prvemu, Bog živi cesarja Ferdinanda, ktereга ime za večne čase z zlatimi črkami v zgodovinskih bukvah zapisano stoji, zakaj dobrote, neizrečene dobrote, ktere so Oni 15. dan tega meseca vsem svojim ljudstvom dodelili, so takšne, kakoršnih nam noben poprejšnji avstrijski cesar ni bil podaril. Te dobrote bojo zadele vsakega podložnika in nam bojo polajšale marsiktere težave našega življenja“. Novice nadaljujejo potem razlagati te dobrote, ki so bile s kratkimi ogromnej večini ljudij nerazumljivimi besedami izražene: „ustava, svoboda tiska, narodna straža (Constitution, Pressfreiheit, Nationalgarde). Cesar so dovolili novo vladanje, to se imenuje „konstitucija“. — Odsihmal bomo smeli brez ovinikov in zadržkov vsako resnično krivico očitno razglasiti, usta nam niso več vezavana t. j. „svoboda tiska“. Meščani in odraščena šolska mladost bo imela posebno obleko in orožje — „narodno stražo“, da bo mir svojega doma varovala. Ob 5. uri popoldne so svitli cesar te sloboščine svojim narodom podelili in telegraf jih je ko blisk hitro razglasil po vseh pokrajinah. Se po mestih je malo ljudij razumelo, kaj je „konstitucija“; še beseda bila jim je celo tuja. Živo se spominjam večera 15. sušca 1848, kako se je v Gradci vršil. Bil sem tisto večer v stanovanji slovenskega rojaka v Murski ulici blizu velikega trga v tretjem nadstropji. Obilno ljudij bilo je v teatru, ko prvi oddelek mine, dobi „governer“, — tako so cesarskega namestnika imenovali, — telegram iz Dunaja v teater, ker tam je bil pričujoč. On ga prebere in mahom zbranej množini naznani: „Njih veličanstvo cesar svojim narodom podelijo: „konstitucijo, nacijonalgardo, svobodo tiska“. Sedaj je konec igre, vse vre na

ulico, množina vedno rase in se vali proti velikemu trgu, skoz Mursko ulico in dalje naprej; iz sto in sto grl vedno rjova: „Lichter heraus!“ Vivat konstruktion — konkškrificijon — konstelacijon“, in Bog zna, kako so zavijali besedo, le pazljivemu poslušanju bilo je mogoče posamezne glasove slišati „Vivat konštitucijon“. Ako se je v glavnem mestu tako ljudem godilo, kako še le na deželi? Slovenskemu kmetu je v tisti dobi trebalo pametnih učnikov, kateri so mu razjasnili, kaj se godi na političnem obzorji, zmešnjava bila je v začetku ogromna. Vse te sloboščine so le premnogi krivo razumeli. Nekteri so mislili: konštitucija — „ustava“ obstoji, da je naenkrat konec tlaki, desetini brez vsega odškodovanja. V nekterih krajih so začeli kmeti hudo razsajati proti gradovom, v kojih je bila posvetna gospodska nastanjena, tudi marsikateri župnik moral je debele požirati, ker znašli so se taki povsod, ki so znali nevedne ljudi hujskati. Mej Dravo in Muro imeli smo lepo število vrlih narodnjakov prav prilično naseljenih; da le nektere imenujem: V Ptujih je bil Dav. Trstenjak, pri sv. Urbani Jernej Ciringar, pri sv. Lovrenci Anton Stranjšak, v Radgoni Anton Kreft, v Ljutomeru Dr. Matija Prelog, v Ormoži dr. Ant. Magdič. Vsi ti so slovenskim časopisom dopisovali. Sme se reči: mlajšo duhovenstvo, nekteri učitelji, pa redki uradniki so razumeli, da je treba ljudi o političnih stvareh podučevati in buditi, da jih dogodbe časa nepripravljenih ne najdejo, ker že prvo polovico l. 1848 prišle so trojne imenitne volitve na vrsto. Volitve v začasni deželni, v ustanovalni državni in nemški „Frankfurtski“ zbor so se kratko ena za drugo vršile. Ker je ljudstvo imelo tukaj dobre voditelje, nij bilo veliko nereda; tu pa tam so kakega nepriljubnega uradnika nekoliko skregali, enega (g. F. v. L.) eno malo za lase prejali, pa tudi smešni prizori so se zmes namerili. Tako so se Haložani neko jutro rano vzdignili in se podali v grad Borlski, — Borl sliši sedaj liberalnemu grofu Gundakerju-Wurmbrandu, ki ga je pri zadnjih volitvah Gračka trgovinska zbornica v državni zbor poslala, ker še slovenski kmeti zanj niso marali, — da jako nepriljubljenega oskrbnika odpravijo. Oskrbnik še v mehki postelji sladko spi, ko kmetje pridejo; hitro mora vstaniti in z njimi iti. Peljejo ga na bližnji grajščinski brod, zapovejo brodarju, naj ga mahom spravi unkraj Drave; ko je oskrbnik na barni in se ta že na valovih bistre Drave ziblje, mu zabičujejo: „Zdaj pa le idi ti prok . . . oderuh, pa se ne predrzni kedaj več priti nazaj, še pogledati ne smeš več sem v Haloze.“

(Dalje prih.)

Smešničar 46. Cigana so pri krađenji dobili. Sodec ga obsodi rekoč: „petdeset toplih ti dam odmeriti“. Na to se cigan zelo ustraši, veli: gospod, ali se smem vleči? Sodec pritrdi, misleč, da se

*) Mesto se je moglo namreč naglo razsvetliti.

bo cigan na klop vlegel. Toda tat smukne hitro pod klop — tat leži pod leseno stolico.

Razne stvari.

(*Od sv. Jurija v Slov. goricah.*) Vsestransko se priljudno vabi, da se prijatelji šolske mladine „Tombole in veselice“, katera bo 14. nov. t. j. na Martinovo nedeljo v Pavalečevji hiši, mnogobrojno udeleže. Znesek se obrne v korist šole.

(*Velečastiti g. Lovro Herg*) mnogozaslužni župnik v Lembahu, narodnjak in pisatelj slovenski, so od svetlega cesarja z najvišjim odlokom od 29. okt. t. l. imenovani za kanonika stolnega kapitela v Mariboru. Čestitamo! Bog živi novega kanonika mnoga leta!

(*Zavoljo ošpic*) morali so v Mariboru fantovske šole 1. razred zapreti.

(*Mauta v graškem predmestju mariborskem*) se oddaja po dražbi najmenje za 3800 na leto.

(*V Oplotnicah*) konjiškega okraja so na paši zakurili in se greli, ko je 4letna Marija Kvasova tako blizu k ognju stopila, da se je obleka vnela. Otrok je dobil hudih opeklin.

(*Hud „bahnwächter“*) je na južnem kolodvoru fanta, ki je premog pobiral, zastrašil in s pestjo udaril tako nesrečno, da je 12letni dečko na znak pal, si vrat zlomil in k pričr mrtve bil.

(*Pri sv. Ani v Slov. goricah*) je sodnija zapreti dala Ano in Janeza Steinfelserja, ker je sum opravičen, da je žena moža in sin očeta ubil.

(*Dijaškemu semenišču*) je daroval č. g. Franc Slanič, župnik pri sv. Bolfanku, 50 fl.

(*Za družbo duhovnikov*) sta vplačala čč. gg. Tomanič 1 fl. Sovič 2 fl. letnine.

(*Č. g. Vink. Kolar*) postavljen je za kaplana v Sevnici.

(*Razpisane župnije*) so do 8. decembra t. l. Podgorje, sv. Primon, sv. Jernej v Radvanji, sv. Lambert v Skomrih, Sevnica; do 21. dec. Nova štifta in do 22. dec. Lembah.

(*Zemlja tresla*) je se v Mariboru dne 9. nov. t. l. v jutru ob $\frac{1}{2}$ 8. uri tako močno, da so se stene zibale, zidi pokali, opeke s streh padale; na rotevži v zvoniku je zazvonilo. Potres je dvakrat potegnil od jugo-izhoda proti severo-zahodu. Jednakih poročil došlo nam je od Dobrne, Pribove, Artiča, Ponkve, sv. Marka, Marije snežne, sv. Andraša v Sl. gor. in od Velikenedelje, kder je cerkveni obok med sv. mešo počil, da se skoz špranjo streha vidi. Največ trpela je Hrvatska in v njej Zagreb, kder je skoro vsaka hiša poškodovana, 500 dimnikov je porušenih, preko 1000 opažnih zidov razdevanih, stolna cerkva na večih mestih počena in sesuta, 30 ljudij je ranjenih, 4 so mrtvi; Samobor, Sisek je močno trpel, cerkva v Zelini je se podrla, jednako tudi v Gradčanih, kder je župnika z dečkom ministrantom vred ubilo. Grof Mikšičev grad je razdjan. Strašna podoba sodnega dne!

(*Strela udarila*) je v gospodarska poslopja 3 posestnikom, Sabatiju v Gomilici, Glogovbrodu in Požunu pri Brežicah. Povsod je se ogenj vžgal in poslopje uničil.

(„*Ljubljanski Zvon*“) bode, kakor „Slov. N.“ naznanja, izhajal od novega leta naprej vsak mesec enkrat po 4 velike pole obširen ter bode veljal 4 gld. Program listu, za katerega se je oglasila velika vrsta sodelovalcev, oznanil uredništvo pozneje, uže zdaj pa objavlja, da bode list donášal samo izvirne spise, prevodov ne. — Kaj pa „Kres“?

(*Marljiv založitelj slovenskih knjig*) je g. J. Krajec, tiskar v Novem mestu na Kranjskem. Nedavno pričel je v snopičih izdavatí arabske pravlice „Tisoč in ena noč“, a sedaj nam dojde nova knjižica: „Pesni, zložil Miroslav Malovrh“, ki se bodo marsikomu dopale iz večih uzrokov. Podrobnejšo oceno prepuščamo leposlovnim listom.

(*Iz Jurkloštra*) se nam poroča, da je tamošnji srenjski odbor v seji 7. nov. t. l. sklenil državnemu zboru doposlati 3 prošnje 1. naj se zopet srenjam da pravica ugovarjati pri ženitvah nemaničev, 2. naj se uvede 6letno namesto 5letnega šolanja, 3. naj se domovinska postava preuredi tako, da ne bodo srenje z oskrbovanjem ubožcev preobložene. Prošnja se mora pa izročiti enemu izmed poslancev, ker le tako se sprejemajo. Koleka ni treba nobenega.

Dražbe 16. nov. Martin Vrin 965 fl. v Nimnem, T. Asman v Čerovci 758 fl. 17. nov. Janez Tramšek 4160 fl. v Rogaci, M. Waldhuber na Šobru 2120 fl. 18. nov. Anton Janžek v Sečovem 4595 fl. 19. nov. Ant. Krampl v Greutu 1599 fl. Jan. Karnik v g. Radgoni 927 fl. Jan. Schönewetter 2465 fl. Jož. Stranjšak na Mauti, Andrej Hrabensšek v Dolgem vrhu 3270 fl.

Loterijne številke:

V Gradci 6. novembra 1880: 2, 19, 27, 58, 43.
Na Dunaji „ „ 68, 55, 12, 28, 23.
Prihodnje srečkanje: 20. novembra 1880.

Najnovejši kurzi na Dunaji.

Papirna renta 72.20 — Srebrna renta 73.75 — Zlata renta 87.15 — Akcije narodne banke 818. — — Kreditne akcija 280. — 20 Napoleon 9.38 — Ces. kr. cekini 5.63 —

Podučiteljska služba

na dvorazredni ljudski šoli pri sv. Antonu z dohodki IV. razreda in prostim stanovanjem se razpisuje.

Prošnje se imajo poslati do konca novembra t. l. krajnemu šolskemu svetu pri sv. Antonu.

Krajnji šolski svet pri Št. Lenartu, dne 1. nov. 1880.

Predsednik: **Seeder**.

Prodavanje cerkvega vina.

Dne 15. novembra t. l. to je prihodnji ponedeljek bodo v tukajšnji cerkveni kleti več polovnjakov pozno nabranega, izvrstnega cerkvenega vina po dražbi prodavali.

Cerkveno predstojništvo v Svičini.

1—2

Kupijo se

piščanci, kopuni in purani tudi šnepi, ter se najboljše plačujejo pri **Jožefu Robiču** v Magdalenskem predmestji Nr. 5 v g. Cizerlovi hiši v Mariboru.

3—6

Marijaceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse
bolezni v želodci

in nepresežen zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kisló podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bliuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobložene želodca z jedjo ali pijačo, črve,

zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo,

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prodava jih v Mariboru lekar g. **Jož. Nos** in trgovce g. **S. Lucardi**.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi, naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijaceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisnene besede: **Echte Mariazeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheke**, sklenica mora biti zapečatená z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijaceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nájajo teh znakov istinitosti, naj se zavržejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznanijo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci.

Glavna zaloga v lekarni „zum Schutzengel“, C. Brady, Kremsier.